

Bijlage 2: Kritiek en oplossingen voor de IND

In onze OPEN BRIEF aan de staatssecretaris worden een aantal punten van kritiek benoemd. In deze bijlage vindt u dezelfde punten met een korte toelichting. Ook geven we vervolgens een aantal oplossingsrichtingen die noodzakelijk zijn voor verdere verbetering.

Onze kritiek op de IND in vijf punten

De kritiek op de IND spitst zich toe op vijf punten. Wij zien:

1. Onvoldoende deskundigheid van IND-medewerkers
2. Gehoor en beoordeling vanuit de eigen context van IND-medewerkers
3. Er is geen duidelijk beoordelingskader (en dit versterkt punt 1 en 2)
4. Zonder inhoudelijke toelichting laat de IND het oordeel van deskundigen links liggen (zie. Plaisier, stichting Gave, Dr. Van Saane). Ook brieven van kerken/theologen worden terzijde gelegd. Dit staat haaks op uw toezeggingen in de Tweede Kamer.
5. Een kwalijke redenatie bij de IND: de rechter corrigeert evt. onjuiste beslissingen (de opstelling in de rechtszaal van de IND is daarbij fout – ze gebruiken inhoudelijk niet correcte argumenten om rechters te overtuigen)

Toelichting bij bovenstaande punten:

1. Het beoordelen van een de geloofwaardigheid van een bekering is complex. Er zijn vele varianten waarin een bekering kan plaats vinden. Dit vraagt specifieke deskundigheid. Ook is het anders dan een 'normaal' asielverzoek, het gaat om een innerlijke zaak, een persoonlijke ervaring. Om dit te toetsen is een open gesprek van belang (en daarmee anders dan het beoordelen van feiten). We zien in gehoren en besluiten dat IND-medewerkers niet altijd de juiste vragen stellen (volgens de vast gedragslijn) en conclusies trekken met onvoldoende onderbouwde argumenten.
2. Het gaat hier om persoonlijk geloof en om God(s)-ervaringen). De eigen visie van de IND-medewerker mag geen invloed hebben op het gehoor en de beoordeling. We zien echter dat de eigen context van de medewerker te vaak duidelijk zichtbaar is. Dat heeft te maken met bijvoorbeeld de visie op de islam, de visie op het christelijke geloof en op religie in het algemeen. Dit komt tot uiting in de vragen die worden gesteld en hoe op de antwoorden wel of niet wordt ingegaan. Vervolgens is dit zichtbaar in het oordeel over de geloofwaardigheid.
3. Er is sinds 2012 een 'vaste gedragslijn' voor het voeren van de gesprekken met bekeerlingen. Helaas ontbreekt een duidelijk kader voor de beoordeling. Een IND-medewerker kan zijn best doen om het gehoor volgens de 'vaste gedragslijn' te laten verlopen. Hoe moet hij echter de antwoorden / de reacties beoordelen? Dit gebeurt dan op basis van eigen kennis en context. Het kan zelfs de afweging zijn van één medewerker. Hierdoor zien we met regelmaat motiveringen die volstrekt onzinnig zijn of niet relevant. Er is een aantal goede documenten die hier wel antwoorden op geven. Gave biedt aan om ze (beter) toegankelijk te maken voor IND-medewerkers, zodat er een verantwoorde weging kan plaats vinden.
4. De IND en de staatssecretaris geven steeds aan dat ze rapporten van deskundigen inhoudelijk meewegen in de beoordeling. In de praktijk zien we echter dat er wordt gesteld dat er aan deze rapporten geen aandacht hoeft te worden geschonken, de IND is zelf deskundig.

Formeel is toegezegd dat de verklaringen van kerken meewegen in de beoordeling: 'Brieven van (lokale) kerken en voorgangers kunnen elementen zijn die de gestelde bekering aannemelijk maken'. In de praktijk zegt de IND keer op keer dat het verhaal van de vreemdeling allereerst bepalend is. Alleen als het oordeel van de IND positief, wordt ook waarde gehecht aan deze brieven. Per saldo zien we dat de IND dus vooral haar eigen afweging maakt.

5. De IND en staatsecretaris geven aan dat eventuele 'fouten' gecorrigeerd kunnen worden bij de rechtbank. Theoretisch is dat juist. In de praktijk zien we echter dat de procesvertegenwoordigers van de IND dan, ondanks alle inbreng van advocaat en deskundigen, onjuiste argumenten voor de rechters verdedigen. Rechters gaan hier dan toch ook vaak in mee en daarmee is de 'ongeloofwaardigheid' van de bekering definitief en kan de vreemdeling worden uitgezet.

Oplossingen voor de IND

We signaleren hierboven knelpunten. We stellen de volgende oplossingen voor:

1. **Een vaste groep gehoor- en beslismedewerkers**

Dit kan een flinke groep zijn (ong. 100 mensen), als ze maar geschoold worden en weten waar de juiste informatie is te vinden (en bereid zijn deze tot zich te nemen). Bij gehoren waar de bekering 'onverwacht' wordt ingebracht (dus een gehoor door een medewerker die niet hoort bij deze groep) --- dan de verplichting inbouwen om de zaak (inhoudelijk) voor leggen aan iemand van de deskundigen groep.

2. **Een duidelijk beoordelingskader**

Naast de vaste gedragslijn voor het gehoor, moet er worden vast gelegd, wat richtlijnen zijn voor de toetsing en beoordeling van een bekering. Op grond hiervan kan inhoudelijk over het besluit (ook in de rechtbank) worden gesproken. Gave is bereid haar document 'Bekering tot Christus' te bewerken tot een richtlijn voor de beoordeling, hierbij kan ook andere input meegenomen worden.

We zien te vaak een aantal 'vaste' argumenten die inhoudelijk onjuist zijn of onjuist worden gebruikt. Het is goed om vast stellen welke argumenten niet in de besluiten van IND mogen voorkomen (of niet in een bepaalde context). Deze argumenten mogen vervolgens ook niet voor de rechtbank worden herhaald / ingezet om de rechter te overtuigen. Deze argumenten worden op een rij gezet en geactualiseerd door een (al bestaande) deskundigengroep van Gave, PKN, Cie. Plaisier en een aantal gespecialiseerde advocaten. De IND kan vervolgens alleen nog goed gemotiveerd en onderbouwd deze argumenten 'gebruiken'.

3. **Versterken van de positie van de beoordeling van de Cie. Plaisier**

Als er een rapport ligt van de Cie. Plaisier en dit is een positief oordeel, dan kan de IND alleen een negatief besluit nemen als er zwaarwegende argumenten zijn die het tegendeel aantonen. Dit moet inhoudelijk worden gemotiveerd. Het mag niet meer voorkomen dat bij de rechtbank door de IND wordt bepleit dat deze beoordeling eenvoudig terzijde geschoven mag worden (zonder deze inhoudelijke motivatie). De Cie. Plaisier is bereid in overleg met de IND haar werkwijze aan te passen/ te verbeteren, als de IND daar inhoudelijke redenen voor heeft.

4. **Expertise rapporten van stichting Gave moeten inhoudelijk worden meegewogen**

Het oordeel van Gave, meestal vanuit dossieronderzoek (dus met exact dezelfde informatie als de IND), moet meewegen in de beoordeling van de zaak.

Alleen met inhoudelijke tegenargumenten kan dit oordeel terzijde worden gelegd. Het mag niet meer voorkomen dat bij de rechtbank wordt bepleit dat deze rapporten eenvoudig terzijde geschoven mogen worden.

5. Een nieuwe aanvraag op grond van bekering - nieuw beoordelen

Te vaak blijft de informatie of het standpunt van de IND uit de eerdere aanvraag leidend voor het oordeel in een nieuwe aanvraag op grond van bekering. Iemand kan bijvoorbeeld aanvankelijk om ongeloofwaardige of merkwaardige redenen ertoe gekomen zijn om christen te willen worden, waardoor er is geoordeeld dat de motieven voor bekering niet geloofwaardig zijn. In een nieuwe aanvraag moet er dan wel de openheid zijn dat de aanvankelijke redenen in een groeiproces opgevolgd zijn door andere bekeringsmotieven. Bij een nieuwe aanvraag moet het gaan om het 'nu': is iemand een christen en gedraagt hij zich als een christen? Daarmee wordt de geloofwaardigheid bevestigd.

6. Er wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen

Als er theologisch of anderszins punten zijn die om verheldering vragen, worden externe theologen geraadpleegd en wordt dit advies zwaarwegend meegenomen in het besluit. Dit kan b.v. gaan om een visie op het christendom (bijvoorbeeld de stelling: liefde is een kern van het christelijk geloof).

Toelichting op de werkwijze:

Advocaat: Helpt de vreemdeling in het proces. Geeft advies. Controleert het gehoor. Stelt de (verweer)stukken op. De vergoeding is laag, een advocaat kan er niet zoveel tijd in steken. Veel (toegewezen) advocaten hebben ook niet zoveel specifieke kennis van zaken (Gave geeft advies).

Cie. Plaisier: Doet op verzoek van advocaten een eigen gesprek met de vreemdeling. Het is een geloofsgesprek met twee theologen (meestal met een tolk). Dit gesprek wordt van een oordeel voorzien en dit wordt ingebracht bij de IND of rechtbank.

Stichting Gave: Gave ontvangt alle dossierstukken van de advocaat en heeft daarmee dezelfde informatie als de IND. Zij beoordeelt het gehoor, de antwoorden en de argumenten en besluitvorming van de IND. Vanuit theologisch en juridisch kader wordt het geheel beoordeeld. Dit kader is (hoofdzakelijk) het document 'Bekering tot Christus', waarin theologisch en wetenschappelijk elementen van een bekering worden besproken. De IND erkent dit document als zijnde relevant voor de beoordeling.

In de afgelopen jaren heeft Gave meer dan 300 dossiers van bekeerlingen beoordeeld. In 2017 was voor ruim 60% van de gevallen het oordeel van Gave dat de bekering wel geloofwaardig is (terwijl de IND de aanvraag had afgewezen).

De beoordeling ging vooral mis op de volgende gronden:

- De bekering is 'onzorgvuldig beoordeeld'
- Het argument: 'niet verdiept in andere godsdiensten en stromingen'
- Bekering in een te korte tijd
- Geweld komt ook in het christendom voor

Stichting Gave
30 mei 2018